

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ C.**, so sídlom B., IČO: X., **2/ Ing. A. Z.**, bývajúceho v D., **3/ P. H.**, bývajúceho v Ž., **4/ V. K.**, bývajúceho v D., **5/ M. K.**, bývajúcej v D., **6/ Ing. Ž. T.**, bývajúcej v S., **7/ Ing. S. L.**, bývajúcej v K., **8/ Ing. R. Š.**, bývajúcej v D., **9/ Ing. M. B.**, bývajúceho v K., **10/ L. T.**, bývajúceho v Ž., **11/ L. T. – P.**, s miestom podnikania Ž., IČO: X., proti žalovaným **1/ JUDr. M. P.**, bývajúcej v Ž., **2/ Ing. P. S.**, bývajúcemu Ž.Ž.V., **3/ Ing. D. G.**, bývajúcej Ž.Ž.V., **4/ Ing. R. S.**, bývajúcemu v Ž., **5/ JUDr. E. L.**, bývajúcej v Ž., zastúpenými JUDr. Ing. J. L., advokátom so sídlom v Ž., **o nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 155/2011, o dovolaní žalovaných 1/ až 5/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 25. januára 2012 sp. zn. 10 Co 313/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 25. januára 2012 sp. zn. 10 Co 313/2011 vo výroku o náhrade trov konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina uznesením zo 4. augusta 2011 č.k. 2 C 155/2011-109 zamietol návrh žalovaných 1/ až 5/ na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhali voči žalobcom uloženia zákazu žalobcom 1/ až 11/ zastaviť, stáť, parkovať osobnými a nákladnými motorovými vozidlami na nehnuteľnosti parc. č. KNC X., zastavané plochy a nádvorcia o výmere X. m², zapísanej na LV č. X., vedenom Správou katastra Žilina pre katastrálne územie x, zároveň uloženia povinnosti žalobcom 1/ až 11/ zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k zamedzeniu prístupu a práva cesta žalovanými 1/ až 5/ cez označený pozemok k stavbe – domu súp. č. X., zapísanému na LV č. X., a tiež uloženia zákazu žalobcom 1/ až 11/ nakladať a vykladať tovar z/do osobných a nákladných

motorových vozidiel na označenom pozemku. Takto rozhodol, keď vychádzal z toho, že žalovaní neosvedčili, že sa žalobcovia správajú spôsobom uvedeným v návrhu na nariadenia predbežného opatrenia, teda, že na označenom pozemku parkujú, stoja a vykladajú alebo nakladajú tovar. Takisto neosvedčili existenciu obavy, že v dôsledku konania navrhovateľov im hrozí závažná a neodstrániteľná ujma, a to jednak na označenom pozemku, jednak z hľadiska (ne)prístupnosti svojich prevádzok nimi a ich zákazníkmi. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť ich žalobcom vo výške 164,16 Eur a zaplatiť ich na účet ich právnej zástupkyne.

Na odvolanie žalovaných 1/ až 5/ Krajský súd v Žiline uznesením z 25. januára 2012 sp. zn. 10 Co 313/2011 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu zmenil a nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalobcom 1/ až 11/ stáť a parkovať osobnými a nákladnými motorovými vozidlami, a tiež nakladať a vykladať tovar z/do osobných a nákladných motorových vozidiel na pozemku parc. č. KNC X., zastavané plochy a nádvorcia o výmere X. m², zapísanom na LV č. X., vedenom Správou katastra Žilina pre katastrálne územie x a zároveň im uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k zamedzeniu prístupu a práva cesty žalovaných 1/ a 2/ cez uvedený pozemok k domu súp. č. X. zapísanému na LV č. X. vedenou Správou katastra Žilina pre katastrálne územie x, to všetko až do právoplatného skončenia konania o ochranu vlastníckeho práva začatého na návrh, ktorý sú žalovaní 1/ a 2/ povinní podať v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia na príslušnom súde. Vo zvyšku návrh žalovaných 1/ a 2/ na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia žalovaných 3/, 4/ a 5/ v celom rozsahu zamietol a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na iné rozhodnutie okresného a krajského súdu, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie za účelom dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania vo vzťahu k tam označeným nehnuteľnostiam (uznesenie Okresného súdu Žilina z 28. júna 2011 č.k. 2 C 155/2011-41 a uznesenie Krajského súdu v Žiline z 25. januára 2012 sp. zn. 10 Co 312/2011). Poukázal na to, že označenými rozhodnutiami súdy rozhodli o návrhu žalobcov tak, že žalobcom ako vlastníkom budov, ku ktorým prístupovú cestu tvorí (aj) pozemok parc. č. KNC X. vo vlastníctve žalovaných 1/, 2/ priznali právo prístupu a cesty cez označený pozemok peši a osobnými a nákladnými motorovými vozidlami. Žalobcovia sa nedomáhali práva stáť a parkovať na označenom pozemku, ktoré oprávnenie nie je totožné, a to nielen jazykovo, ale ani svojim obsahom, s prístupom a právom cesty (prechodu). Odvolací súd bol

potom toho názoru, že pokiaľ sa žalobcovia 1/ až 11/ domáhali práva prístupu a cesty cez pozemok vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/, uvedené nezahŕňa aj státie a parkovanie na tomto pozemku. Mal za to, že nie je dôvod, aby žalobcovia stáli a parkovali na pozemku vo vlastníctve žalovaných 1/, 2/ parc. č. KNC X. o výmere X. m², nakoľko k tomuto žiadali len prístup a možnosť užívať ho ako cestu, teda v podstate na prechod týmto pozemkom. Zároveň mal za nepochybné, že prístupová cesta k budovám žalobcov nekončí na pozemku hore označenom, ale pokračuje cez ďalšie pozemky, vo vzťahu ku ktorým sa nijakého nároku formou návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nedomáhali. Odvolací súd preto zmenil odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a nariadil predbežné opatrenie v prospech žalovaných 1/, 2/ tak, ako to uviedol vo výrokovej časti uznesenia. Odvolací súd bol toho názoru, že oprávnenie žalobcov 1/ až 11/ na prístup a právo cesty cez dotknutý pozemok v zmysle predbežného opatrenia nariadeného na ich návrh, nekoliduje so zákazom stáť a parkovať osobnými a nákladnými motorovými vozidlami a nakladať a vykladať tovar z/do osobných a nákladných motorových vozidiel na dotknutom pozemku a tiež s povinnosťou zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k zamedzeniu prístupu a práva cesty žalovaných 1/, 2/ cez dotknutý pozemok k ich stavbe, uloženými im týmto predbežným opatrením. Pokiaľ žalobcovia 1/ až 11/ nekonajú tak, ako tvrdili žalovaní 1/ až 5/ v ich návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a v odvolaní, potom nemôže nariadenie predbežného opatrenie v zmysle výrokovej časti tohto uznesenia nijako zasiahnuť do ich vzájomných vzťahov, resp. tieto zostanú bez zmeny. Vo zvyšku, teda čo do zákazu žalobcov 1/ až 11/ zastaviť na pozemku parc. č. KNC X. odvolací súd návrh žalovaných 1/, 2/ na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Odvolací súd zamietol návrh žalovaných 3/, 4/ a 5/ na nariadenie predbežného opatrenie v celom rozsahu, nakoľko títo v čase rozhodovania odvolacieho súdu už neboli spoluvlastníkmi pozemku parc. č. KNC X. o výmere X. m², a teda neboli aktívne legitimovaní na podanie takého návrhu na uplatnenie takéhoto nároku voči žalobcom 1/ až 11/.

O trovách konania prvostupňového i odvolacieho rozhodol odvolací súd podľa § 150 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že žalovaní 1/, 2/ boli úspešní v prevažnej časti svojho nároku a žalovaní 3/, 4/ a 5/ neboli úspešní vôbec; tomu zároveň zodpovedá prevažný neúspech, resp. úplný úspech žalobcov 1/ až 11/. Z dôvodov hodných osobitného zreteľa, za ktoré v tomto prípade odvolací súd považoval priamu súvislosť nároku uplatňovaného návrhom žalovaných 1/ až 5/ na nariadenie predbežného opatrenia z nárokom uplatňovaným žalobcami 1/ až 11/

v ich návrhu na nariadenie predbežného opatrenia však odvolací súd nepriznal náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania podali dovolanie žalovaní 1/ až 5/, keď prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať. Žiadali, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu vo výroku dovolaním napadnutým zrušil a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie. Vytýkali odvolaciemu súdu, že odôvodnenie napadnutého uznesenia v časti výroku o trovách nezodpovedá zákonným požiadavkám uvedeným v § 157 ods. 2 O.s.p, je neurčité, nepresvedčivé, absentuje vyhodnotenie nimi tvrdených a preukázaných rozhodujúcich skutočností. Podľa ich názoru nestačí púha citácia právneho predpisu, ale je potrebné takýto výrok uznesenia náležitým spôsobom odôvodniť. V ďalšom poukázali na súdnu prax v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p.

Žalobcovia 1/ až 11/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či ich opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo ak odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenských na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej

stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach, vo veciach upravených zákonom o rodine, ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p. ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.

So zreteľom na žalovanými tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednáwanej veci im súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Z hľadiska ustálenej súdnej praxe (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 171/2005, 5 M Cdo 11/2008 a iné) dovolateľmi namietaná nepreskúmateľnosť, resp. neurčitosť zdôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu zakladá závažnú procesnú vadu spočívajúcu v tom, že sa účastníkovi konania odňala možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2 zakotvuje požiadavku preskúmateľnosti rozsudku, ktoré ustanovenie platí aj v prípade rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia (§ 167 ods. 2 O.s.p.). V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku uvedie čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadroval odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Požiadavka vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. platí aj pre odvolacie konanie (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Povinnosť súdov rozhodnutia odôvodniť v súlade s vyššie citovaným ustanovením je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z článku 36 a nasl. Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

V prípade odôvodnenia výroku o trovách konania je povinnosťou súdu uviesť, ktorými zákonnými ustanoveniami sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania riadil a z akých právnych skutočností z ohľadom na okolnosti prejednávanej veci pri použití toho ktorého zákonného ustanovenia vychádzal.

Odvolací súd síce uviedol, že o trovách konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 O.s.p., a v krátkosti poukázal na úspešnosť či neúspešnosť toho ktorého z účastníkov konania. Za dôvody hodné osobitného zreteľa odvolací súd považoval „priamu súvislosť nároku uplatňovaného návrhom žalovaných 1/ až 5/ na nariadenie predbežného opatrenia z nárokom uplatňovaným žalobcami 1/ až 11/ v ich návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, však odvolací súd nepriznal náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov“. Takéto zdôvodnenie výroku rozhodnutia o trovách konania nezodpovedá kritériám stanovených v § 157 ods. 2 O.s.p.

Podľa § 150 ods. 1 veta prvá O.s.p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Aplikácia ustanovenia § 150 O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania, a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Ustanovenie § 150 O.s.p. preto nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania z neho vychádzať; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Z hľadiska aplikácie ustanovenia § 150 O.s.p. je preto potrebné posúdiť celý komplex okolností, relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa uvedeného zákonného ustanovenia.

V preskúmvanej veci pre nedostatok a nezrozumiteľnosť dôvodov rozhodnutia nie je možné posúdiť, z akých relevantných skutočností odvolací súd výnimočnosť veci z hľadiska aplikácie ustanovenia § 150 O.s.p. vyvodzoval.

Nedostatok alebo nezrozumiteľnosť dôvodov rozhodnutia predstavuje závažné procesné pochybenie súdu, spočívajúce v odňatí možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), na ktoré je dovolací súd povinný prihliadnuť z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2012

JUDr. E. S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková